

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2015

NOORDWES

PUNTE: 120

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 20 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A:	Leesbegrip	(30)
AFDELING B:	Opsomming	(10)
AFDELING C:	Taalstrukture en -konvensies	(40)
AFDELING D:	Letterkunde	(40)
2. Beantwoord AL die vrae.
3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep ná elke afdeling.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.
7. Gee besondere aandag aan spelling en sinsbou.
8. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	30 minute
AFDELING C:	40 minute
AFDELING D:	30 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1****TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL**

Lees die tydskrifartikel hieronder en beantwoord die vrae.

'N HOND IS DIE MENS SE BESTE VRIEND

1 Honde is sowat 12 000 jaar gelede vir die eerste keer as troeteldiere mak gemaak. Vandag speel honde 'n belangrike rol in mense se lewens. Vir gewone mense is honde nie net meer troeteldiere nie. Hulle word ook as waghonde gebruik. Daar is ook instansies wat honde formeel oplei en gebruik om sekere dienste te lewer.

2 Ongeveer 3 eeue gelede het mense honde begin leer om sekere werk te doen. **Skaaphonde** word gebruik om skape te beskerm en aan te keer. Skaaphonde is lewendig en gefokus op wat hulle doen. **Labradors** en **Boksers** is uitstekende gidshonde vir blindes. Hulle is geduldig en gehoorsaam. Die **Golden Retriever** word gebruik om mense onder rommel uit te ruik of om kinders wat wegraak, te kry.

3 **Duitse herdershonde** kan vir baie werke opgelei en gebruik word. Hulle is ideale snuffelhonde, want hulle ruik baie goed. Herdershonde hou daarvan om dinge te soek en gooi nie maklik tou op nie. Hulle word veral deur die polisie gebruik om dwelms te soek.

4 Die verskillende soorte honde het hulle eie kenmerke. Dis veral hulle voorkoms wat verskil. Die kleinste soort hond is die **Chihuahua**. Hierdie soort hond weeg minder as 3 kg en staan tussen 15 en 23 cm hoog. Die **Ierse wolfhond** het baie lang bene en kan tot 90 cm hoog staan. Die **Sint Bernard** is die swaarste hond en kan tot 91 kg weeg. Die hare van die **Yorkshire-terriër** kan tot 60 cm lank wees, terwyl daar 'n Mexikaanse hond is wat glad nie hare het nie. Klein soorte honde kan tot 16 jaar oud word, terwyl groot soorte honde tussen 7 en 8 jaar lank leef.

5 Al lyk alle honde nie dieselfde nie, is daar tog dinge wat identies is. Alle honde het sowat 321 beendere en 42 permanente tande.

6 Honde is karnivore. Hulle vreet graag vleis. Hulle is gebou om te jag. Honde kan baie goed hoor, ruik en sien. Dit is met hierdie sintuie wat hulle hul prooi kan opspoor. Hulle het sterk bene om die prooi in te hardloop en skerp tande waarmee hulle kan byt.

7	Babahondjies kan glad nie sien as hulle gebore word nie. Hulle oë gaan eers 13–15 dae na geboorte oop. Hulle slaap baie. Wanneer hulle wakker is, drink hulle aan hul ma's. Daarom moet klein hondjies nie voor 6–7 weke van hulle ma's weggeneem word nie. Babahondjies raak lief vir mekaar en speel graag saam. Dit is belangrik vir hulle sosiale en emosionele ontwikkeling.	
8	Mense wat honde het, moet hulle honde goed versorg. Honde moet elke dag skoon water en genoeg oefening kry. Hulle slaapplek moet skoon, droog en warm wees.	
9	Dit is belangrik dat honde gereeld na 'n veearts geneem word vir ondersoek en inentings. Honde word veral ingeënt teen hondesiekte, hepatitis en hondsdolheid. Hulle moet ook gereeld ontworm word. As daar nie met honde geteel word nie, behoort hulle gesteriliseer of gekastreer te word. Dit is om te voorkom dat daar rondloperhonde is wat allerlei probleme veroorsaak.	

[Verwerk uit Huisgenoot.com SKOOLTAKE 2014]

- 1.1 Noem TWEE redes waarom gewone mense honde aanhou. (2)
- 1.2 Skryf 'n sinsdeel (VYF AGTEREENVOLGENDE woorde) uit paragraaf 1 neer wat beteken dat instansies honde oplei om vir werk gebruik te word. (1)
- 1.3 Noem EEN eienskap van skaaphonde wat hulle geskik maak om skape aan te keer. (1)
- 1.4 Gidshonde "is geduldig en gehoorsaam". (Paragraaf 2)
  - 1.4.1 Waarom moet gidshonde geduldig wees? (1)
  - 1.4.2 Waarom moet gidshonde gehoorsaam wees? (1)
- 1.5 Hoekom gebruik die polisie veral herdershonde om dwelms op te spoor? (1)
- 1.6 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.6) en die letter (A–D) neer.

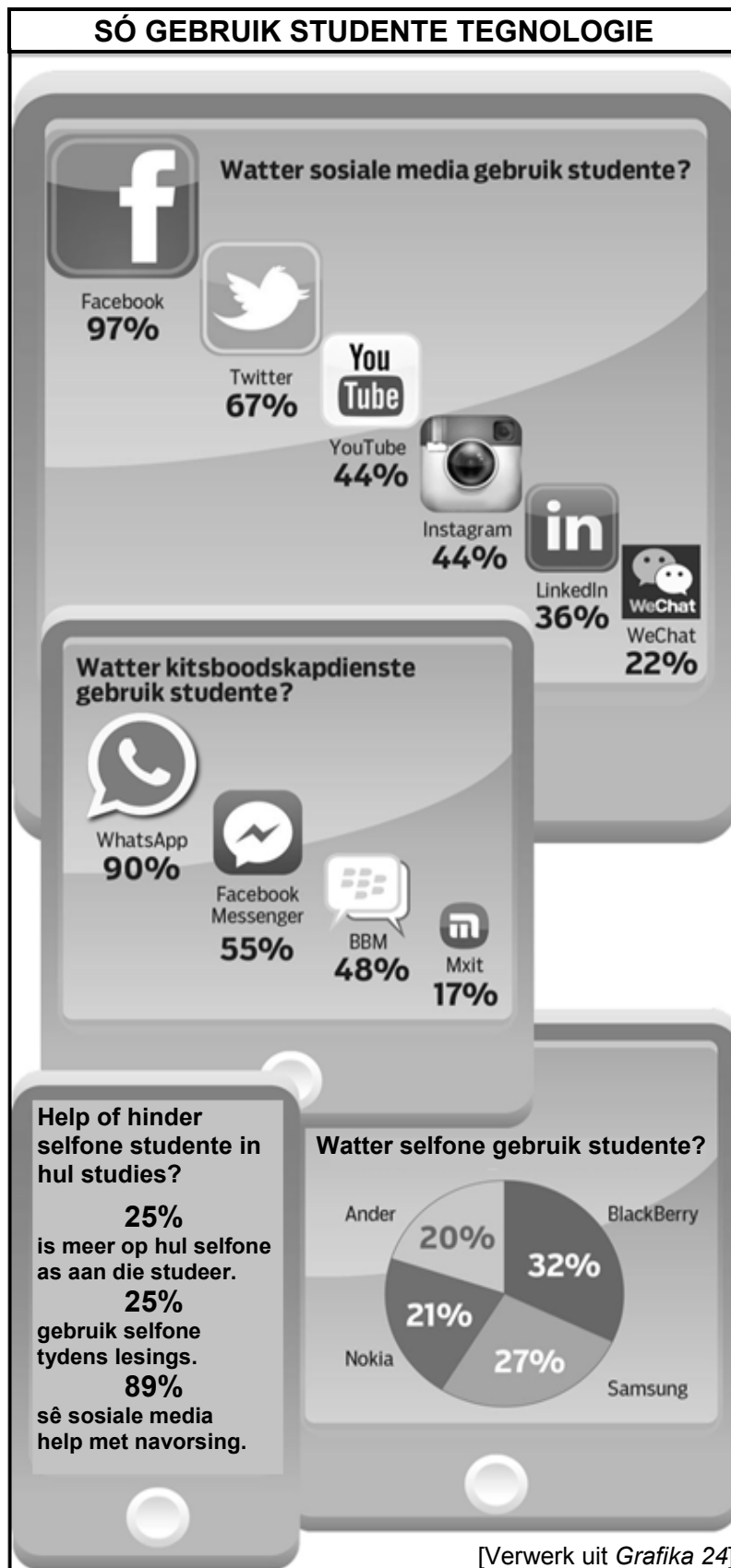
Duitse herdershonde gooi nie maklik tou op nie (paragraaf 3). Dit beteken dat ...

  - A hulle sukkel om met toue om hulle nekke te hardloop.
  - B hulle aanhou met iets totdat hulle dit regkry.
  - C dit vir hulle moeilik is om toue met hulle tande op te lig.
  - D dit vir hulle maklik is om hulle prooi aan te keer. (1)
- 1.7 Wat is 'n kenmerk van die Ierse wolfhond? (1)
- 1.8 Hoe verskil die Mexikaanse hond (paragraaf 4) van ander honde? (1)

- 1.9 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies. Skryf net die korrekte antwoord neer.
- In paragraaf 4 beteken die woord voorkoms (waar 'n mens daardie soort honde kry/hoe die soort honde lyk). (1)
- 1.10 Watter TWEE identiese eienskappe het alle honde? (Paragraaf 5) (2)
- 1.11 1.11.1 Hoe oud kan Chihuahuas word? (1)
- 1.11.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.11.1 met 'n feit uit die leesstuk. (1)
- 1.12 Waarom word honde karnivore genoem? (1)
- 1.13 Noem enige sintuig wat honde gebruik om hulle prooi op te spoor wanneer hulle jag. (1)
- 1.14 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.14) en die letter (A–D) neer.
- Babahondjies moenie direk na geboorte van hulle ma's weggeneem word nie, want hulle ...
- A ma's moet hulle oppas terwyl hulle die meeste van die tyd slaap.
B moet hulle ma's sien wanneer hulle oë na 'n paar dae oopgaan.
C het hulle ma's nodig omdat hulle nog aan die ma's moet drink.
D wil so gou moontlik by hulle ma's leer hoe om te jag. (1)
- 1.15 Hoe weet ons dat honde van jongs af sosiale diere is? (1)
- 1.16 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.16) en die letter (A–D) neer.
- Veeartse ent honde gewoonlik in teen ...
- A bosluiskoors.
B slangbyt.
C wurms.
D hondsdolheid. (1)
- 1.17 Verduidelik waarom die volgende stelling ONWAAR is.
- 'n Mens moet alle honde steriliseer of kastreer. (1)
- 1.18 Watter tipe probleme, dink jy, kan deur rondloperhonde veroorsaak word? Noem enige TWEE. (2)
- 1.19 Waarom sou jy sê dat 'n hond die mens se beste vriend is? (1)

TEKS B: VISUELE TEKS

Bestudeer die visuele teks hieronder en beantwoord die vrae.

- 1.20 Watter sosiale media word deur die simbool voorgestel? (1)
- 1.21 Noem die TWEE tipes sosiale media wat deur dieselfde persentasie studente gebruik word. (1)
- 1.22 Watter kitsboodskapdiens word die meeste deur studente gebruik? (1)
- 1.23 Watter persentasie studente bestee minder tyd aan hulle studies as aan hulle selfone? (1)
- 1.24 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.24) en die letter (A–D) neer.
- Die doel van hierdie visuele teks is om te wys ...
- A dat tegnologie tydens lesings deur studente gebruik word.
  - B hoe tegnologie deur studente gebruik word.
  - C dat sosiale media studente met hulle navorsing help.
  - D dat selfone noodsaaklik is om studente met hulle studies te help. (1)
- 1.25 Hoekom is dit makliker om 'n visuele teks te lees as om 'n geskrewe teks te lees? Gee EEN rede. (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2****TEKS C: WAT TE VEEL GASKOELDRANK AAN JOU LYF KAN DOEN**

- Som in SEWE sinne op wat **te veel gaskoeldrank aan jou lyf kan doen**.
- Skryf die SEWE sinne PUNTSGEWYS neer.
- Nommer die sinne van 1 tot 7.
- Jou opsomming mag nie langer as 60 woorde wees nie.
- Dui die KORREKTE getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

Gaskoeldrank het nie vet in nie, maar dit bevat baie suiker wat baie sleg vir jou liggaam is. As jy baie gaskoeldrank drink, is die kans groter dat jy tipe 2-diabetes kry.

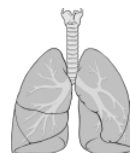

As jy te veel gaskoeldrank drink, het dit 'n negatiewe effek op die werking van jou brein. Dit kan veroorsaak dat jy moeilik leer en dinge maklik vergeet.

Sommige gaskoeldranke bevat baie kafeïen. Te veel kafeïen is sleg vir jou liggaam. Kafeïen kan jou wakker hou.

Gaskoeldranke het bestanddele in wat keer dat die koeldrank sleg word. Hierdie bestanddele word preserveermiddels genoem. Dié preserveermiddels kan die kaliumvlakke in jou liggaam verlaag en asma veroorsaak. Kalium help om jou longe gesond te hou.

Daar is bestanddele in gaskoeldrank wat nie goed is vir jou maag nie. Dit kan jou maag omkrap en dit laat pyn.

Dokters sê dat gaskoeldrank die bene in jou lyf swakker maak. Hoe meer gaskoeldrank jy drink, hoe sagter maak dit jou bene. Jou bene sal dus makliker breek of seerkry.

Gaskoeldrank het baie suiker en sure wat die beskermende laag wit emalje van jou tande afvreet.

[Verwerk uit *Huisgenoot*, 1 Desember 2011]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

TEKS D: ADVERTENSIE

Lees die advertensie hieronder en beantwoord die vrae.

ABC-BOEKWINKEL

Boeke en skryfbehoeftes (3.2) te kies en te keur!

**Ons het álles wat jy nodig het vir die (3.4) (baie nuwe)
skooljaar ... en teen baie lae pryse!**

(3.6) Skryfboeke handboeke en voorgeskrewe boeke!

Alles wat jy benodig om te skryf of te teken

**'n Groot verskeidenheid ander dinge vir jou
skooltake**

Internetfasiliteite teen lae tariewe

Ons winkel is skoon en netjies.

Ons diens is flink en die (3.7) (vriendelik).

Ons personeel is die beste!

**(3.8) As daar iets is waarna jy soek en ons het dit nie in die
winkel nie, sal ons dit vir jou bestel.**

**Besoek ons in Proteastraat 76, Bloemfontein,
of skakel ons by 006 555 8888.**

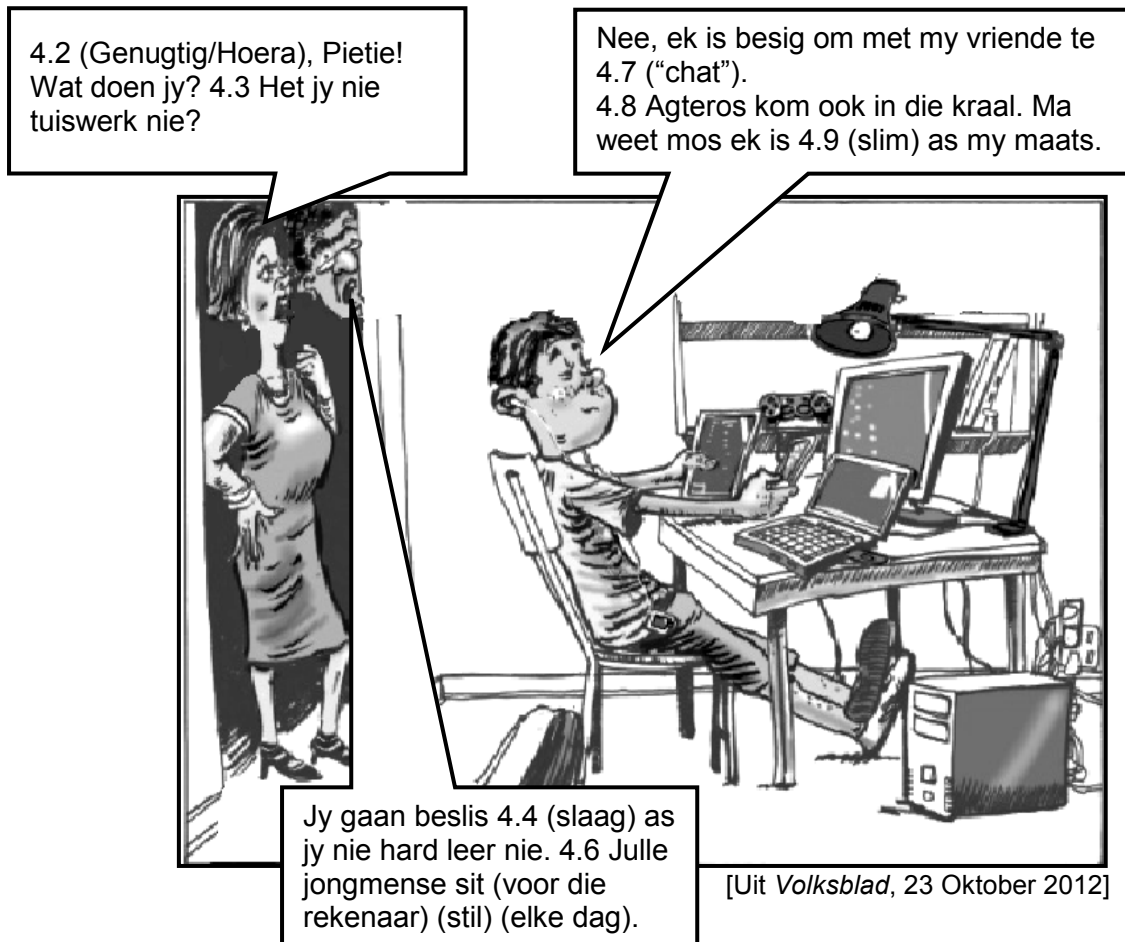
Jy kan ook 'n e-pos na abcboekwinkel.com stuur.

[Eie teks]

- 3.1 Wie is die teikengroep van hierdie advertensie? (1)
- 3.2 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (3.2) en die letter (A–D) neer.
- “te kies en te keur” beteken ...
- A om iets te kies waarvan jy hou.
  - B daar is baie items om van te kies.
  - C om die beste item te kies.
  - D daar is items wat goedgekeur is. (1)
- 3.3 Hoekom gebruik die adverteerder verskillende lettertipes in die advertensie? (1)
- 3.4 Gee die INTENSIEWE VORM vir “baie nuwe”. (1)
- 3.5 Skryf TWEE AGTEREENVOLGENDE woorde neer wat wys dat die Internetfasiliteite baie goedkoop gebruik kan word. (1)
- 3.6 Skryf die volgende woorde oor en vul die LEESTEKEN in wat uitgelaat is:
- Skryfboeke handboeke en voorgeskrewe boeke! (1)
- 3.7 Skryf die KORREKTE TRAP VAN VERGELYKING van die woord tussen hakies neer:
- Ons diens is flink en die (3.7) (vriendelik). (1)
- 3.8 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (3.8) en die letter (A–D) neer.
- As daar iets is waarna jy soek en ons het dit nie in die winkel nie, sal ons dit vir jou bestel.
- Hierdie sin is ’n voorbeeld van ...
- A figuurlike taalgebruik.
  - B stereotipering.
  - C manipulering.
  - D vooroordeel. (1)
- 3.9 Gee EEN VOORNAAMWOORD wat die adverteerder regdeur die advertensie gebruik om die leser persoonlik te betrek. (1)
- 3.10 Hoekom dink jy is ABC-BOEKWINKEL ’n gepaste naam vir hierdie winkel? (1)
- [10]**

VRAAG 4**TEKS E: SPOTPRENT**

Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.

- 4.1 Hoe kan ons aan Ma se lyftaal of gesigsuitdrukking sien dat sy met Pietie raas? Noem EEN punt. (1)
- 4.2 Kies die korrekte UITROEP tussen hakies.
(Genugtig/Hoera), Pietie! (1)
- 4.3 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.
Ma vra vir Pietie: "Het jy nie tuiswerk nie?"
Begin só: Ma vra vir Pietie of ... (1)
- 4.4 Gee 'n ANTONIEM vir die woord "slaag".
Jy gaan beslis (slaag) as jy nie hard leer nie. (1)
- 4.5 Skryf die sin oor in die LYDENDE VORM.
Pietie stuur 'n boodskap.
Begin só: 'n Boodskap ... (1)

- 4.6 RANGSKIK die woord(e) tussen hakies in die korrekte VOLGORDE. Skryf die hele sin oor.

Julle jongmense sit (voor die rekenaar) (stil) (elke dag).
Begin só: Julle jongmense sit ...

(1)

- 4.7 Gee die korrekte AFRIKAANSE woord vir die woord tussen hakies.

Nee, ek is besig om met my vriende te ("chat").

(1)

- 4.8 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (4.8) en die letter (A–D) neer.

"Agteros kom ook in die kraal" beteken dat ...

- A iemand wat stadig is, ook uiteindelik klaarkry.
- B al die beeste in die aand terugkom kraal toe.
- C daar een bees is wat altyd laaste in die kraal kom.
- D iemand wat stadig werk, nooit die werk voltooi nie.

(1)

- 4.9 Skryf die KORREKTE TRAP VAN VERGELYKING van die woord tussen hakies neer:

Ma weet mos ek is (slim) as my maats.

(1)

- 4.10 Beantwoord die vraag in die ONTKENNENDE/NEGATIEWE VORM:

Luister Pietie na sy ouers?
Begin só: Nee, ...

(1)

[10]

VRAAG 5**5.1 TEKS F: LEESTEKS**

Lees die teks hieronder en beantwoord die vrae.

TRADISIONELE MUSIEKINSTRUMENTE IN AFRIKA

djembe   hosjo   kora   mbira   kwêlafluit

1 Mense van Afrika gebruik verskillende soorte instrumente om
2 (5.1.1) (hulle/julle) eie musiek te maak.

3 Tromme en (5.1.2) ratel is belangrik vir die ritmes van Afrika-musiek. Die
4 djembe is 'n trom. Die (5.1.3) (rond) gedeelte van die trom word
5 (5.1.4) (met/voor) die hand gespeel. Die hosjo is 'n ratel wat
6 (5.1.5) skud word. Hierdie maranka vol sade word gebruik
7 (5.1.6) ... 'n sekere geluid ... maak.

8 Die kora is 'n (5.1.7) snaar+instrument. Dit word van (5.1.8) (die/n)
9 kalbas gemaak wat met beesvel oorgetrek is. Die kora het (5.1.9) 21
10 snare. Die kora word nie net met die vingers gespeel nie, maar met die
11 hele (5.1.10) arm.

12 Die mbira is 'n houtinstrument. (5.1.11) Dit word 'n duimklavier genoem.
13 Dit word met die duime gespeel.

14 Die (5.1.12) kwêlafluit is baie bekend. Dit is deel van (5.1.13) Suid-Afrika
15 se eie musiek. Dit het ses vingergate en word van (5.1.14) plastiek of
16 metaal gemaak.

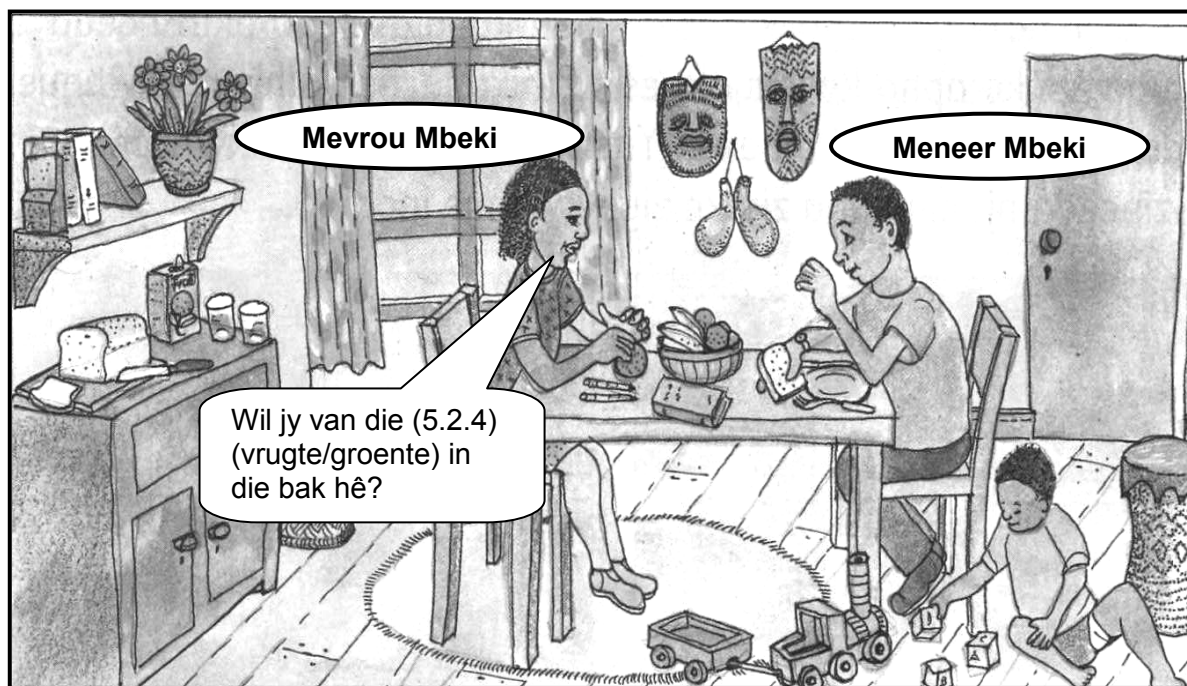
[Verwerk uit Huisgenoot.com SKOOLTAKE 2014]

- 5.1.1 Kies die korrekte VOORNAAMWOORD tussen hakies. (Reël 2) (1)
- 5.1.2 Gee die MEERVOUD van "ratel". (Reël 3) (1)
- 5.1.3 Skryf die KORREKTE VORM van "rond". (Reël 4) (1)
- 5.1.4 Kies die korrekte VOORSETSEL tussen hakies. (Reël 5) (1)
- 5.1.5 Gee die KORREKTE VORM van "skud". (Reël 6) (1)
- 5.1.6 Voltooi die INFINITIEF. Skryf die hele sinsdeel oor.
... 'n sekere geluid ... maak. (Reël 7) (1)

- 5.1.7 Gee die korrekte SAMESTELLING van “snaar+instrument”. (Reël 8) (1)
- 5.1.8 Kies die korrekte LIDWOORD tussen hakies. (Reël 8) (1)
- 5.1.9 Skryf die GETAL (21) in woorde. (Reël 9) (1)
- 5.1.10 Gebruik die woord “arm” (reël 11) in ’n sin sodat dit ’n ANDER BETEKENIS het. (1)
- 5.1.11 VERBIND die sinne hieronder (reël 12–13) met die VOEGWOORD tussen hakies.
Dit word ’n duimklavier genoem. Dit word met die duime gespeel. (omdat) (1)
- 5.1.12 Gee die VERKLEININGSVORM van “kwêlafluit”. (Reël 14) (1)
- 5.1.13 Skryf die AFKORTING neer vir “Suid-Afrika”. (Reël 14) (1)
- 5.1.14 Verdeel die woord “plastiek” in LETTERGREPE. (Reël 15) (1)

5.2 TEKS G: PRENT

Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.

[Uit Izakhono Zobomi Ibanga 3]

Kies telkens die korrekte WOORD tussen hakies. Skryf net die woord neer.

- 5.2.1 As ons na die prentjie kyk, kan ons sien dat die Mbeki-gesin ’n (gelukkige/ongelukkige) gesin is. (1)
- 5.2.2 Die Mbeki-gesin sit in hulle (sitkamer/eetkamer). (1)

- 5.2.3 Meneer Mbeki eet 'n (snytjie brood/broodrolletjie). (1)
- 5.2.4 Mevrou Mbeki vra vir haar man of hy van die (vrugte/groente) in die bak wil hê. (1)
- 5.2.5 Die gordyne voor die vensters is (oopgetrek/toegetrek). (1)
- 5.2.6 Die seuntjie sit op die vloer (onder/langs) die tafel en speel. (1)
- [20]**

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: LETTERKUNDE**KINDERS VAN DIE AARDE – Charles Fryer**

Hierdie afdeling bestaan uit EEN VRAAG.

Beantwoord die vrae oor AL TWEE die verhale.

VERHAAL A: 'DIE LAS' (20)

VERHAAL B: 'ROOIKOOS WILLEMSE IS SOEK' (20)

VRAAG 6**VERHAAL A: 'DIE LAS' – Margaret Bakkes**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

... Hy het gedink dat hy dit die aand aan sy pa sou wys. Hy kon sommer al sien hoe hy sou lag en hom op sy skouer klop. Dit was sy pa wat hom leer albaster speel het, daarom kon hy ente beter speel as al die ander.
Toe hy om die hoek kom om in sy eie straat af te stap, het hy die motors gesien. Eers het hy nie besef dat die motors voor hul huis staan nie. Toe herken hy sy oupa se motor en sy oom Frans s'n. Die nuwe blou het hy nie geken nie.

- 6.1 Die mense was almal bymekaar na die nuus van Schalkie se pa se dood. Wie het vir Schalkie die slegte nuus oor sy pa vertel? (1)
- 6.2 Waaraan het Schalkie se pa gesterf? (1)
- 6.3 Waarom, dink jy, was dit vir Schalkie onmoontlik om te glo dat sy pa dood is? (1)
- 6.4 Schalkie was nie bang om voor sy ma te huil nie.
Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 6.5 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.5) en die letter (A–D) neer.
“Die twee mans het gesien hoe hy by die voordeur instap, klein en eensaam, **soos ’n ou mannetjie**” is ’n voorbeeld van ...
A ’n metafoor.
B personifikasie.
C ’n vergelyking.
D kontras. (1)

- 6.6 Kies die korrekte antwoord uit die blokkie hieronder om die sin mee te voltooi. Skryf die vraagnommer (6.6) en die korrekte woorde neer.

jammer vir haar gevoel nie; van haar gehou nie; mooi met haar gepraat nie

Toe Dirk van Graan vir Lida ontmoet het, het hy gewonder of 'n ma so blind kan wees. Hy het nie ...

(1)

- 6.7 Kies elke keer die inligting uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommer (6.7.1–6.7.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A	KOLOM B
6.7.1 Schalkie se ma	A ... het begrip gehad vir die las wat Schalkie op sy skouers geneem het.
6.7.2 Die dokter	B ... het gesien dat Schalkie se skoolwerk agteruitgaan.
6.7.3 Dirk van Graan	C ... was verlig omdat Schalkie uiteindelik gehuil het.
6.7.4 Ouma	D ... het Schalkie geleer om albaster te speel.
	E ... het besluit dat Schalkie nie meer rugby moes speel nie.

(4 x 1)

(4)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Dirk van Graan was egter 'n vasbyter. Schalkie het sy belangstelling en sy deernis gewek. Hy kon nie sommer maar net toesien dat die jong seun 'n vroegbeswaarde ou mensie word nie.

Hy het ongenooi dié Saterdagmiddag by Schalkie se huis aangekom, gemaklik geklee in 'n oopnek hemp en 'n kort kakiebroek. Schalkie en sy ma het onder 'n boom gesit. Hulle het verbaas opgekyk.

“Verskoon my, mevrou, dat ek só lyk, maar Schalk het my vertel van die voetbal wat hy het en ek het gedag ons twee kon 'n bietjie gaan skop.”

- 6.8 Noem EEN rede waarom Lida nie toestemming wou gee dat Schalkie saam met Dirk kon gaan bal skop nie.

(1)

- 6.9 Skryf die volgende vier insidente onder mekaar oor in die KORREKTE VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur:

- 'n Uur later het Dirk van Graan met Schalkie by die huis aangekom.
- Lida het besef dat sy Schalkie moes vind en vertroos.
- Lida het vir Schalkie vertel van haar besluit om te trek.
- Schalkie het by die huis uitgehardloop.

(4)

- 6.10 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.10) en die letter (A–D) neer.

Wat is die les van hierdie verhaal?

- A Ouers moet met kinders oor die dood praat.
- B Kinders kan nie grootmense se verantwoordelikhede dra nie.
- C Onderwysers moet oplet na kinders met probleme.
- D Grootouers moet help om kinders groot te maak. (1)

- 6.11 Hoekom pas die titel so goed by die verhaal? (1)

- 6.12 Gee TWEE redes waarom dit verkeerd was van Schalkie se ma om hom altyd by haar te wou hou. (2)

- 6.13 Wat het Schalkie gedoen om te wys hy aanvaar dat Dirk vir hom en sy ma gaan sorg? (1)

EN

VERHAAL B: 'ROOIKOOS WILLEMSE IS SOEK' – Abraham H de Vries

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

... Hier kort vóór die eindfluitjie toe loop my dorp nog so kop aan kop met Barrydale. En kyk, nou moet jy darem verstaan, dit het g'n mens verwag nie. G'n mens nie, behalwe Rooikoos Willemse in sy dronkenskap. Jong, en die mense gaan te kere. Soos hulle die motors om die veld getrek het om te sit en kyk, én luister na die Transvaal-Boland-wedstryd oor die radio's, so het daardie motors gestáán en daar was later – soos ek gesê het – g'n mens meer in die motors nie. Almal het gestaan en gil en skreeu ...

***

Ou boetie, en die man stel die bal. En g'n mens haal asem nie. En die vroumense laat hul breiwerk op hul skoot sak.
En toe maak Rooikoos Willemse die fout.

- 6.14 Na watter sportsoort het almal daardie dag gekyk? (1)

- 6.15 Rooikoos se span het “kop aan kop met Barrydale” se span gespeel. (Reël 1) Noem EEN rede waarom niemand verwag het dat hulle so gelykop sou speel nie. (1)

- 6.16 Kies die korrekte antwoord uit die blokkie hieronder om die sin mee te voltooi. Skryf die vraagnommer (6.16) en die korrekte woord neer.

hartseer;	ontevrede;	opgewonde
-----------	------------	-----------

- Almal het gestaan en gil en skree omdat hulle ... was. (1)

6.17 Die vroumense het belanggestel in hoe die wedstryd geëindig het.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

6.18 Watter fout het Rooikoos kort voor die eindfluitjie gemaak? (1)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Maar – dit het ek al gesê – Rooikoos het sy maat nie meer geken nie. Hulle sê hy het nog so gesit daar onder die almanak, toe slaan hy reg agteroor, bo van die stoeltjie af, so uit soos 'n kers ...

***

Daar, in die hotel op Barrydale, word Rooikoos Willemse toe die volgende oggend – nog 'n Sondagoggend daarby – wakker.

6.19 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.19) en die letter (A–D) neer.

“Rooikoos **het sy maat nie meer geken nie**” beteken dat Rooikoos ...

- A nie met sy maats wou praat nie.
- B by almal wat in die kroeg was, drankies gekry het.
- C nie geweet het wanneer om op te hou drink nie.
- D sy maats se name vergeet het. (1)

6.20 Met wie het Rooikoos gepraat toe hy in Barrydale se hotel wakker word? (1)

6.21 Skryf die volgende vier insidente onder mekaar oor in die KORREKTE VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur:

- Rooikoos het die hotel op sy eie dorp gebel.
- Rooikoos het in die spieël gesien sy kop is swart.
- Rooikoos het sy klere aangetrek.
- Rooikoos het gevoel sy baard is afgeskeer. (4)

6.22 Gee EEN rede waarom jy dink dat Rooikoos nie 'n goeie rolmodel vir jongmense is nie. (1)

- 6.23 Kies elke keer die dialoog uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommer (6.23.1–6.23.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.23.1	Die verteller	A	“... ek werk al jare hier op Barriesdale.”
6.23.2	Die kelner	B	“Ken jy vir Rooikoos Willemse, Jan?”
6.23.3	Die skoonmaker	C	“Ai ... ai ... Sy pa se plaas en sy stukkie grond ... is als deur sy keel ...”
6.23.4	Rooikoos Willemse	D	“Ja, meneer. Ek ken hom, meneer.”
		E	“En my een swak puntjie – nuuskierigheid – is oersterk.”

(4 x 1) (4)

- 6.24 Hoekom pas die titel so goed by die verhaal? (1)

- 6.25 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.25) en die letter (A–D) neer.

’n Les wat ’n mens uit hierdie kortverhaal kan leer, is dat ...

- A mans én vrouens dit geniet om rugby te kyk.
- B ’n mens nie ander mense se hare mag kleur nie.
- C ’n mens nie so baie moet drink dat jy omval nie.
- D daar altyd gevolge is vir die dinge wat ’n mens doen. (1)

- 6.26 Gee TWEE redes waarom dit verkeerd is om langs ’n sportveld te staan en op die spelers te skree en te vloek. (2)

TOTAAL AFDELING D: 40
GROOTTOTAAL: 120